

* بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ *

- پیامبر اکرم (صلی الله علیه و اله و سلم) در یک نگاه -	
نام	احمد ، محمد
نقش	آخرین رسول خدا
کنیه	ابوالقاسم
لقب(ها)	امین ، نبی ، رسول، طاها، یاسین ،مصطفی ، عبدالله، حبیب الله
زادروز	۱۷ ربیع الاول، عام الفیل / ۵۷۰م. ۵۲-۵۴ سال قبل از هجرت (۵۷۱-۵۷۰ میلادی)
زادگاه	مکه، حجاز
درگذشت	علمای شیعی: ۲۸ صفر ۱۱ هجری/ ۶۳۲م
علت درگذشت	بیماری (بر اثر مسمومیت)
محل دفن	مسجد النبی، مدینه
پدر	عَبْدُاللهِ ابْنُ عَبْدِالمُطَلِّبِ ابْنِ هَاشِمِ
مادر	آمنه بنت وهب
همسران	خدیجه، سوده، عایشه، حفصه، زینب دختر خزیمه، ام حبیبه، ام سلمه، زینب دختر جحش، جویره، صفیه، میمونه
فرزندان	قاسم، زینب، رقیه، ام کلثوم، فاطمه، عبدالله، ابراهیم
طول عمر	۶۳ سال

خلاصه ای از زندگانی حضرت

* خاتم پیامبران و سرور فرستادگان الهی، حضرت محمد بن عبد الله بن عبد المطلب صلی الله علیه و اله و سلم در هفدهم ربیع الاول عام الفیل دیده به جهان گشود.

وی قبل از تولد، پدر را از دست داده بود. دوران شیرخوارگی حضرت در قبیله سعد سپری گشت. در چهار یا پنج سالگی به مادرش بازگردانده شد. در شش سالگی مادر بزرگوارش دنیا را وداع گفت و جدش وی را تحت سرپرستی و مراقبت ویژه خود قرار داد. دو سال در کنار او حضور داشت و جدش هنگام وفات، امر سرپرستی وی را به عموی مهربانش ابو طالب سپرد و رسول اکرم صلی الله علیه و اله و سلم تا زمان ازدواج خویش هم چنان در کنار عمویش باقی ماند.

* رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم در دوازده سالگی به اتفاق عمویش به شام سفر کرد و در مسیر راه به بحیرای راهب برخورد. بحیرا وی را شناخت و در جهت مراقبت از وی به ابو طالب هشدار داد و از حوادث ناگواری که از جانب یهود در انتظار پیامبر بود، برای عمویش پرده برداشت.

* پیامبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم در بیست سالگی در حلف الفضول (پیمانی است میان برخی طوایف قریش در دوران جاهلیت، برای حمایت از ستمدیدگان در مکه. بنی هاشم و بنی مطلب، فرزندان عبدمناف، بنی زهره بن کلاب، بنی تیم بن مره، و بنی اسد بن عبدالعزی بن قُصی، طوایف شرکت کننده در این پیمان بودند) شرکت جست و بعدها به آن افتخار می کرد.

* وی برای تجارت با اموال خدیجه به شام سفر کرد و در بیست و پنج سالگی و عنفوان جوانی، که به راستگوی امانت دار معروف بود، با خدیجه ازدواج کرد و حدود ۲۵ سال با او زندگی کرد. پس از وفات خدیجه، پیامبر با همسران دیگری ازدواج کرد. فرزندان پیامبر از خدیجه و ماریه بودند و همه آنها جز فاطمه(س) در زمان حیات پیامبر از دنیا رفتند.

*در چهل سالگی به پیامبری مبعوث شد و با بصیرتی کامل مردم را به سوی خدا دعوت کرد و از میان کسانی که قبل از دیگران ایمان آورده بودند، یاران خویش را گرد آورد و پس از سپری شدن سه یا پنج سال از آغاز دعوت وی به سوی حق، خداوند به او فرمان داد تا بستگان خویش را - از عذاب الهی - بترساند.

سپس به وی دستور داد رسالت خویش را آشکار کند و مردم را آشکارا به اسلام فراخواند تا کسانی که به اسلام علاقه مندند به جمع مسلمانان و مؤمنان بپیوندند.

از همان زمان، قریش در برابر حرکت رسول اکرم صلی الله علیه و اله و سلم مانع به وجود آوردند و کوشیدند مردم را از راه خدا بازدارند و از انتشار رسالت وی جلوگیری کنند.

*پیامبر خدا صلی الله علیه و اله و سلم نیز ناگزیر در پی گشودن روزنه جدیدی برای دعوت خود در خارج از مکه برآمد و گروهی از مسلمانان را به حبشه اعزام نمود که با استقبال گرم «نجاشی» پادشاه آن سرزمین روبرو شدند.

این گروه به رهبری جعفر بن ابوطالب در آن سرزمین اقامت گزیدند و جعفر، تا سال هفتم هجری آن دیار را ترک نکرد. قریش که در جهت همدست کردن نجاشی با خود و بر ضد مسلمانان توفیقی نیافتند، به طرحی جدید متوسل شدند که در تحمیل محاصره اقتصادی و اجتماعی و سیاسی نمودار گشت.

این محاصره سه سال به طول انجامید و آن گاه که قریش از به تسلیم واداشتن پیامبر و ابوطالب و سایر بنی هاشم برای اهداف خود نومید گشتند، حصر را شکستند؛ ولی پیامبر و نزدیکانش پس از آن که پیروزمندانه از محاصره بیرون آمدند در سال دهم بعثت با وفات ابوطالب و خدیجه - سلام الله علیهما - در بوته آزمون سختی قرار گرفتند. اندوه این دو رویداد تأثیری شگرف بر وجود مقدس پیامبر صلی الله علیه و اله و سلم داشت. زیرا وی طی یک سال دو پشتیبان قدرتمند خویش را از دست داد.

*در این جا برخی از تاریخ نگاران، وقوع رخداد سیر به آسمان ها و معراج را در اوج اندوه و فشار روحی پیامبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم و ترجیحا در این زمان دانسته اند، زیرا رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم در آن زمان شاهد مانع تراشی قریش بود که با تمام توان در برابر رسالت آن حضرت ایستادگی می کردند. از این رو، خدای متعال آفاق آینده را با نمایاندن نشانه های بزرگی از قدرتش، به روی آن حضرت گشود. رویداد «معراج» برای شخص پیامبر اکرم و مؤمنان همگی، برکات بزرگی در بر داشت.

*رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم برای دست یابی به پایگاهی جدید، به طائف هجرت نمود ولی در این سرزمین که مجاور مکه و تحت تأثیر فضای آن قرار داشت، به فتح و گشایش نوینی دست نیافت.

با انتخاب همسایگی مطعم بن عدی، به سمت مکه بازگشت و برای گسترش رسالت خود در موسم حج به فعالیت جدیدی دست زد و با قبایلی که برای ادای مناسک حج و بازرگانی در بازار عکاظ، آهنگ بیت الله الحرام می کردند، تماس برقرار می کرد. پس از دیداری که با مردم مدینه داشت، خداوند درهای پیروزی را به رویش گشود و دعوت وی به پرستش خدای یگانه ادامه یافت و اسلام در مدینه منتشر شد. و پس از آن خداوند او را از نیرنگ قریش، که برای از سر راه برداشتن وی همدست شده بودند، آگاه ساخت. حضرت تصمیم گرفت خود، به مدینه هجرت نماید.

از این رو، به علی علیه السلام فرمان داد تا در بسترش بخوابد و خود با احتیاط کامل به سمت مدینه هجرت کرد و در حالی که مردم مدینه برای استقبال وی در آمادگی کامل به سر می بردند وارد آن دیار گردید و در آغاز ماه ربیع الاول به منطقه «قبا» رسید و بدین سان، هجرت مبارک آن بزرگوار به دستور آن حضرت مبدأ تاریخ اسلام به شمار آمد.

*پیامبر خاتم دست به تأسیس نخستین دولت اسلامی زد و در سال نخست هجرت، با شکستن بت ها و بنای مسجد نبوی به عنوان مرکز فعالیت و دعوت و حکومت خویش و با ایجاد پیمان برادری میان مهاجر و انصار پایه و اساس این دولت را استحکام بخشید تا بدین وسیله پایگاه مردمی استواری ایجاد کند و بنای دولت جدید بر آن قرار گیرد. افزون بر آن، به نگارش بخشنامه ای پرداخت که ارتباط برخی قبایل با بعضی دیگر در آن تنظیم یافته بود و نیز پیمان نامه ای با قبایل یهود امضا نمود که خطوط کلی نخستین نظام اداری و حکومتی اسلام را شامل می شد.

*دولت نوپا و هم چنین رسالت اسلامی، با رویارویی ددمنشانه ای که از ناحیه قریش در جهت براندازی رسالت و دولت اسلامی انجام گرفت، مواجه شد و بدین ترتیب، جنگی پس از جنگ دیگر بر ضد مسلمانان افروخته گشت و پیامبر اکرم و مسلمانان، ناگزیر به دفاع از خویش شدند.

*سال های دفاع از این دولت جوان با نخستین سریه (گروهی از لشکر به تعداد پنج تا سیصد تن) اعزامی نبی اکرم صلی الله علیه و اله و سلم به فرماندهی عمویش حضرت حمزه در هفتمین ماه پس از هجرت صورت پذیرفت و تا پایان سال نخست هجرت، سه سریه تدارک دید.

در این سال آیات بسیاری از سوره بقره بر آن حضرت نازل گردید تا دستورات جاودانه ای را برای پیامبر و دولت و امتش ترسیم و نقشه های منافقان را آشکار و رسوا سازد و از توطئه های یهود بر ضد پیامبر خاتم و دولت نوپا و جهانی اش پرده بردارد.

*قریش از خارج مدینه و یهود از داخل این شهر، شخص پیامبر و دولت او را، نشانه رفتند. رسول اکرم صلی الله علیه و اله و سلم تحرکات همگی را زیر نظر داشت و بدین سان، در سال دوم هجرت، هشت غزوه و دو سریه پیپی صورت گرفت و غزوه بدر بزرگ در ماه رمضان همان سالی که روزه واجب شد رخ داد و آن گاه قبله تغییر یافت. و به استقلال امت مسلمان و دولت اسلامی، بعد جدیدی بخشید.

*سال دوم، از سویی سرشار از پیروزی های نظامی و از سویی دیگر فرو آمدن دستورات سیاسی و اجتماعی بود. در این سال، نخستین شکست خفت بار نصیب قریش و یهودیان شد، چنان که در همین سال بنی قینقاع، نخستین قبیله یهود که مدینه را وطن خود برگزیده و در پی پیروزی مسلمانان در بدر بزرگ با رسول خدا پیمان شکنی کردند، از مدینه بیرون رانده شدند.

*تحرکات نظامی قریش بر ضد اسلام و مسلمانان از خارج مدینه ادامه یافت و قبایل یهود سه سال پیپی، چندبار پیمان خویش را با رسول اکرم شکستند و بدین ترتیب، به وجود آمدن پنج غزوه احد، بنی نضیر، احزاب، بنی قریظه و بنی مصطلق در این سه سال، بار فوق العاده سنگینی را بر دوش پیامبر و قاطبه مسلمانان نهاد.

*در سال پنجم که مسلمانان از خود رشادت های بزرگی نشان دادند خداوند، مکر و حيلة احزاب مدینه و یهود را، به خودشان برگرداند و با مایوس شدن قریش از درهم کوبیدن قدرت مسلمانان، خداوند زمینه را برای فتحی آشکار مهیا ساخت و رسول اکرم صلی الله علیه و اله و سلم پس از صلح حدیبیه با قبایل اطراف خود هم پیمان شد و به گردآوری آن ها پرداخت تا در برابر تمام نیروهای شرک و الحاد، از آن ها قدرتی یکپارچه به وجود آورد.

*خدای متعال در سال هشتم، مکه را برای آن حضرت گشود و پس از آن که گردنکشان قریش در برابر دولت و سیاست آن حضرت، سر تعظیم فرود آوردند، خدا به وی قدرت بخشید تا پایه و ارکان شرک را از شبه جزیره ریشه کن سازد.

*سال نهم، با ورود هیئت های اعزامی قبایل، که دسته دسته به دین الهی می گرویدند، سالی پررونق بود.

*سال دهم هجری، سال حجه الوداع و آخرین سالی بود که پیامبر اکرم صلی الله علیه و اله و سلم در کنار امت خویش قرار داشت و برای پیشرفت دولت جهانی خویش و امتش، که شاهد بر سایر امت ها بود، زمینه سازی می کرد.

*روح بلند پیامبر عظیم الشان اسلام در روز 28 ماه صفر سال یازدهم هجری پس از تحکیم ارکان دولت اسلامی اش، که رهبر معصومی را برای آن مشخص کرد، به ملکوت اعلی پیوست؛

*رهبری که جانشینی وی را برعهده داشت و در راه او گام برمی داشت و چنین ویژگی، تنها در شخص علی بن ابی طالب علیه السلام وجود داشت. انسان کاملی که از دوران تولد، تربیت یافته رسول اکرم صلی الله علیه و اله و سلم به شمار می آمد و حضرت در طول زندگی به بهترین شکل ممکن از او مراقبت نمود.

تمام ارزش های اسلامی در اندیشه و سیر و سلوک و اخلاق امام علی بن ابی طالب علیه السلام تبلور داشت و در اطاعت از رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم و دستورات و نواهی وی، برجسته ترین نمونه به شمار می رفت و شایسته نشان ولایت کبری و وصایت نبوی و خلافت اسلامی بود. ویژگی های امیر مؤمنان، آن حضرت را در میان رسالت اسلامی و انقلاب الهی و دولت نبوی نامزد ساخت تا به دستور خدای سبحان پس از رحلت رسول خدا صلی الله علیه و اله و سلم نخستین جانشین وی گردد.

*پیامبر و الامقام اسلام با وجود اوضاع سخت و دشوار آن زمان، تبلیغ رسالت را با نصب علی بن ابی طالب علیه السلام به عنوان راهنما و پیشوای مسلمانان عملی ساخت، روح بلندش به آسمان ها پر کشید و بدین سان، آن حضرت برترین نمونه در راه اطاعت از دستورات خدا بود، زیرا فرمان الهی را به بهترین وجه رساند و با رساترین بیان حجت را تمام ساخت.

(اللهم صل علی محمد و آل محمد و عجل فرجهم)

منابع:

کتاب پیشوایان هدایت